

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методик початкової освіти

«Затверджую»

**Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи**

Тетяна ФЕДІРЧИК

ПРОГРАМА

підсумкової атестації

здобувачів вищої освіти

освітній рівень – другий (магістерський)

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

ОПП «Початкова освіта»

Форма атестації:

*комплексний кваліфікаційний іспит
захист кваліфікаційної роботи*

**Схвалено на засіданні
кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Протокол № 3 від 13 жовтня 2021 р.**

Чернівці – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича здійснюється відповідно до:

- Положення «Про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (від 01.10.2019 р.);
- Положення «Про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (від 27.02.2020 р.);
- Положення «Про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (від 27.05.2020 р.).

Метою підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є оцінювання рівня сформованості загальних і спеціальних фахових компетентностей випускників, передбачених змістом освітньо-професійної програми «**Початкова освіта**» спеціальності 013 «Початкова освіта».

У процесі підсумкової атестації перевірі підлягають:

- знання нормативно-правових документів, що регламентують діяльність ЗЗСО; напрями діяльності вчителя, його функціональні обов'язки; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу ЗЗСО; обсяг і функції роботи вчителя та інших працівників ЗЗСО; умови і передумови функціонування ЗЗСО;
- знання сучасних концепцій, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом;
- знання традиційних та інноваційних технологій організації і проведення методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі за напрямами, обумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи;
- володіння набутими у процесі навчання та/або професійної діяльності знаннями на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та здійснення інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;
- знання специфіки навчання на межі предметних галузей;

- знання методик підготовки та проведення навчального процесу у початковій школі;
- знання особливостей сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в освітній процес; теоретико-методичних принципів педагогічної творчості та її компоненти;
- уміння розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення та інтеграції знань;
- уміння застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання психолого-педагогічної інформації;
- уміння поєднувати теорію і практику, а також уміння приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів;
- уміння використовувати навички, що були сформовані й розвинуті під час вивчення дисциплін професійної практичної підготовки;
- уміння розробляти документацію, навчально-методичне забезпечення занять відповідно до вимог початкової школи;
- уміння використовувати техніки саморегуляції та засоби психологічного налаштування;
- уміння планувати та організовувати свою професійну діяльність цілеспрямовано у логічній послідовності;
- уміння визначати доцільність і можливості застосування нових методів і технологій за обраною спеціальністю.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта», ОПП «Початкова освіта» проводиться у формі:

- *комплексного кваліфікаційного іспиту;*
- *захисту кваліфікаційної роботи,*

за відповідно затвердженою програмою атестації, яка регламентує зміст і час її проведення.

Підсумкова атестація проводиться як комплексна перевірка програмних результатів навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідно до ОПП «Початкова освіта» спеціальності 013 «Початкова освіта».

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

«НОВІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Сучасні підходи до мовно-літературної освіти молодших школярів. Класифікація сучасних підходів до мовної освіти. Реалізація концептуальних ідей мовної освіти в початковій школі. Характеристика мовно-літературної освітньої галузі початкової школи (за Державним стандартом початкової освіти). Комунікативна спрямованість навчання української мови в загальноосвітній школі. Реалізація компетентнісного та діяльнісного підходів на уроках української мови та читання в початковій школі. Інтегративний підхід до організації освітнього процесу в період навчання грамоти.

Технологічність початкового навчання української мови та читання як чинник їх модернізації. Особливості організації процесу навчання, побудованого за технологічним принципом. Загальна характеристика сучасних навчальних технологій у системі початкового курсу української мови і читання. Методика використання творчо-розвивальних технологій навчання в контексті сучасної шкільної мовної освіти. Креативні технології на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі.

Загальні положення і приклади використання креативних технологій під час вивчення мовного матеріалу в початковій школі. Проектне навчання на заняттях з української мови як різновид творчо розвивальних технологій. Технологія використання ігрової діяльності в системі вивчення мовно-літературної освітньої галузі. Урок української мови у системі проблемного навчання.

Лінгводидактичні умови ефективності технології формування комунікативної компетенції в процесі навчання української мови. Місце комунікативних тренінгів у мовленнєвому розвитку молодших школярів.

Теорія і практика формування умінь та навичок ефективного ділового спілкування.

Метод удосконалення читацьких навичок молодших школярів І.Т.Федоренко –М. О.Зайцева. Система вправ для навчання дітей динамічного читання І.Г.Пальченка. Методика навчання динамічного читання Л.М.Юшкової.

Види диференційованих завдань і методика їх застосування на уроках мови і читання в початковій школі з урахуванням індивідуальної траєкторії розвитку молодших школярів. Форми організації диференційованого навчання на уроках української мови в 3-4 класах. Технології формування творчої особистості молодших школярів на уроках читання. Інтерактивні технології кооперативного навчання на уроках української мови та читання. Технологія інтерактивного навчання на уроках української мови та читання. Інтерактивні форми взаємодії вчителя та учнів в освітньому процесі при вивченні мовно-літературної галузі.

Технології ситуативного моделювання як засіб літературного розвитку молодших школярів. Інтерактивні технології навчання на уроках української мови як засіб формування комунікативно-мовленнєвих умінь молодшого школяра. Формування лексичних умінь і навичок молодших школярів засобами інтерактивних технологій.

Інформаційно-комунікаційні технології як основа сучасного уроку читання. Інноваційні технології навчання у структурі уроку і розвитку читацького інтересу молодшого школяра. Технологія організації навчальної проектної діяльності на уроках мовно-літературної галузі як засіб формування дослідницьких умінь молодших школярів. Особливості використання комп'ютерних технологій на уроках української мови та літературного читання.

Технологія розвитку критичного мислення на уроках української мови та читання. Технологія «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» (ЧПКМ) – один із напрямків його формування. Модель побудови уроку за технологією ЧПКМ. Стратегії та методи технології ЧПКМ.

Література:

1. Вашуленко М.С., 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64 с.
2. Вихрущ В.О. Теорія початкового навчання [навчальний посібник] / В.О.Вихрущ. – Тернопіль: Крок, 2012. – 483 с.
3. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Технології вивчення галузі «Мова і література». Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2015. – 160 с.
- 4.Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроці літературного читання в 3 класі. Початкова школа. — 2017. - № 1. - С.8-10.
5. Когут О. І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури. -

- Тернопіль: Астон, 2005. 204 с.
6. Комар О. А. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій. Теоретико-методичні аспекти. Монографія /О.А.Комар. - Умань: РВЦ. «Софія», 2008. - 331 с.
  7. Куйдан О. М. Дидактичні ігри на уроках читання в початкових класах. Методичний посібник / О. М. Куйдан. - Тернопіль: Мальва-ОСО, 2008. 120 с.
  8. Куріпта В. І. Навчальні ігри на уроках читання. 1-4 класи. - Х.: Вид. група «Основа», 2008. - 160 с.
  9. Кучеренко І. Технологія проблемного навчання української мови: сутність та лінгводидактичний потенціал. Українська мова і література в школі. 2018. № 3. С. 14-21.
  10. Лапіна А., Плювака В. Лінгвістичний аналіз тексту – запорука розуміння художнього твору учнями початкових класів. Початкова школа. - 2017. - №2. – С.17-18.
  11. Митник О., Швець С., Буряк Г. Розвиток пізнавальної сфери особистості молодшого школяра на уроках літературного читання. Початкова школа. – 2017. - № 1. - С.10-15.
  12. Осадченко І.І. Теорія і практика ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи: монографія. – Умань, 2011. – 414с.
  13. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови: навчальний посібник. - К: ВЦ «Академія», 2011. - 248 с.
  14. Охріменко Л. Організація групової роботи учнів під час навчання української мови в початкових класах. Початкова школа. - 2017. - №2. – С.10-13.
  15. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. – К., 2002. – 135 с.
  16. Пономарьова К. Нестандартні форми організації навчання української мови в початкових класах. Початкова школа. - 2015. - №12. – С.1-6.
  17. Похилюк О. Інтерактивний урок української мови в 3 класі. Початкова школа. - 2015. - №12. – С.10-13.
  18. Романюк С.З., Котик Т.М. Актуальні проблеми вивчення предметів мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі. – Чернівці-Івано-Франківськ, 2021. – 286 с.
  19. Романюк С.З., Котик Т.М. Актуальні проблеми вивчення предметів мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі. – Чернівці-Івано-Франківськ, 2021. – 286 с.
  20. Савченко О. Я. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і вправність структури. Початкова школа. - 2011. - № 9. - С. 11-16.
  21. Тарасенко С. Прийоми розвитку критичного мислення на уроках читання. 2 клас. Початкова освіта. - 2010. - № 6.
  22. Теорія і технології вивчення освітньої галузі «Мова і література»: курс лекцій / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини: уклад. Л.М. Роєнко. – 2-ге вид. доп. – Умань: Візаві, 2019. – 172 с.
  23. Технології навчання в мовно-літературній галузі початкової школи / укл. Роєнко Л.М., Торчинська Т.А., Умань, 2018, 150 с.

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Сутність реформування та модернізації початкової математичної освіти на сучасному етапі. Аналіз оновленого змісту математичної освіти у початковій школі.

Сутність технологічного підходу до навчання математики у початковій школі. Технологія навчання як засіб реалізації технологічного підходу. Логіко-дидактичний аналіз навчального матеріалу – основа проектування навчального процесу на уроці математики.

Вимоги до сучасного уроку математики у початкових класах в умовах реалізації компетентнісного та технологічного підходів до початкової математичної освіти. Технологія побудови сучасного уроку математики у початковій школі.

Діяльнісний підхід у вивченні математики в умовах реформування початкової математичної освіти. Щоденні 3.

Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці математики в умовах компетентнісного підходу за допомогою конструктора LEGO.

Психолого-педагогічні особливості організації диференційованого навчання в початковій школі. Методика вхідного, поточного та підсумкового діагностування навчальних досягнень учнів на уроках математики. Способи диференціювання навчальних завдань на уроках математики. Особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку математики. Способи диференціювання домашніх завдань та їх оцінювання. Способи оцінювання диференційованих завдань.

Інтерактивні технології навчання математики молодших школярів. Особливості організації інтерактивної навчально-пізнавальної діяльності учнів 1-4 класів на уроках математики. Інтерактивний урок математики у початковій школі.

Історія становлення системи розвивального навчання. Основні концептуальні положення технології. Теоретичні основи навчання математики молодших школярів за технологією розвивального навчання. Урок математики в системі розвивального навчання. Методичні підходи до вивчення основних тем початкового курсу математики за технологією особистісно-розвивального навчання.

Технологія розвитку критичного мислення на уроках математики у початковій школі

Характеристика технології проблемного навчання. Особливості створення проблемних ситуацій на уроках математики у початковій школі. Використання методів проблемного навчання у початковому курсі математики.

Основні концептуальні положення технології. Схеми-опори – основний методичний інструмент технології випереджувального навчання. Коментоване управління як рушійна сила уроку математики.

Сутність технології УДО. Основні способи укрупнення дидактичних одиниць (внутрішньо предметної інтеграції) у початковому курсі математики: математична вправа-тріада; метод взаємообернених задач та деформованих вправ в системі УДО.

Література:

1. Фадєєва Т. О. Інноваційні технології навчання математики у початкових класах: Навчально-методичний посібник для студентів психолого-педагогічного факультету педагогічного університету / Т.О.Фадєєва. – Кіровоград: Авангард, 2011. – 95 с.
2. Урок математики в сучасних технологіях. – Х.: Основа. – 2007. – 128 с.
3. Телячук В. П., Лесіна О. В. Інноваційні технології в початковій школі. – Х.: Основа, 2007. – 240 с.
4. Коваль Л. В., Скворцова С.О. Методика навчання математики в початковій школі: теорія і практика. – Частина І. – Одеса.: Видавництво-Автограф, 2008. – 284с.
5. Митник О.Я. Навчально-творча діяльність молодших школярів на уроках математики. Методика навчання математики в системі післядипломної освіти. – Київ: Видавництво «Початкова школа», 2005. – 96 с.
6. Перегонова Г. Д. Інтерактивні технології на уроках математики. Методичні матеріали. – Краматорськ, 2017. – 56 с.
7. НУШ та інноваційні технології в початковій школі // Джерело: <https://www.pedrada.com.ua/article/2251-nush-ta-nnovatsyn-tehnolog-v-pochatkovy-shkol>
8. <https://nus.org.ua/articles/yak-provesty-najkrashhyj-urok-matematyky-5-porad-uchytelyam-chasty-na-1/>
9. Нові підходи до навчання та викладання математики в умовах Нової української школи // Джерело: <https://vseosvita.ua/library/novi-pidhodi-do-navcanna-ta-vikladanna-matematiki-v-umovah-novoi-ukrainskoi-skoli-26069.html> //<https://www.youtube.com/watch?v=2VdxZDlCmYc>
10. Математика у НУШ як поєднати традицію з новими стратегіями компетентнісного навчання //Джерело: <https://www.youtube.com/watch?v=D4o88db2hp0>
11. Прокоп І.С., Нікула Н.В. (2021) Методичні рекомендації до вивчення курсу «Актуальні питання у навчанні математичні освітньої галузі в початковій школі». Чернівці: РОДОВІД, 2021. 40 с.

**«ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»**

Концепція Нової української школи крізь призму суспільно-природничих освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Актуальність формування та сутність екологічної, громадянської та соціальної компетентностей а також компетентностей у галузі природничих наук. Організаційно-педагогічні засади побудови курсу «Я досліджую світ».

Введення і організація в освітній процес початкової школи інтегрованих курсів як засіб створення цілісної картини світу в молодших школярів. Методичні особливості організації інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Особливості розвивального навчання. Порівняльна характеристика традиційної та розвивальної систем навчання. Розвивальне навчання в контексті вивчення природничої освітньої галузі за системою розвивального навчання Ельконіна-Давидова. Особливості застосування системи розвивального навчання на уроках «Я досліджую світ».

Особливості формування у молодших школярів дослідницької поведінки на уроках «Я досліджую світ» за методикою О.Савенкова. Структура дослідницької поведінки. Розвиток уміння бачити проблеми. Спостереження та експерименти. Методика проведення дослідів та експериментів на уроках «Я досліджую світ».

Сутність технології розвитку винахідницьких задач за А. Альтшулером. Особливості використання ТРВЗ-технологій на уроках «Я досліджую світ». Методика побудови уроку «Я досліджую світ» з використанням ТРВЗ-технологій. Використання на уроках «Я досліджую світ» методу моделювання маленькими чоловічками та методу аналогій.

Організація в початковій школі кооперативного навчання під час вивчення суспільствознавчих освітніх галузей. Особливості використання інтерактивних технологій на уроках «Я досліджую світ». Навчальний діалог – комунікативна лінія інтерактивного навчання на уроках суспільствознавчого напрямку. Особливості організацій на уроках «Я досліджую світ» групової роботи.

Потенційні можливості і актуальність застосування технології проектування на уроках суспільствознавчих освітніх галузей. Особливості побудови на уроках «Я досліджую світ» навчального проекту. Методика організації творчого проектування в початковій школі на уроках «Я досліджую світ».

Можливості застосування проблемного навчання на уроках суспільствознавчих освітніх галузей. Особливості застосування проблемних методів навчання на уроках «Я досліджую світ».

Особливості організації диференційованого навчання в початковій школі. Система диференційованих завдань та особливості їх застосування на уроках «Я досліджую світ» початкової ланки освіти.

Необхідність використання на уроках «Я досліджую світ і» ІКТС технологій. особливості застосування мультимедійних засобів навчання на уроках «Я досліджую світ».

Навчальна гра як органічний механізм пізнання навколишньої дійсності молодшими школярами. Особливості використання дидактичних та екологічних ігор на уроках «Я досліджую світ».

Література:

1. Аузіна М. О. Інноваційні процеси в освіті: Навч. посіб. / М. О. Аузіна, А. М. Возна. – Л., 2003. – 103 с.
2. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» : – Київ. : Видавництво «Алатон», 2019. — 128 с.
3. Гільберг Т.Г. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 кл. закладів загально середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2019. 256с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М.Дичківська. - К.: Академвидав, 2004. - 352 с.
5. Іванчук М.Г., Цуркан Т.Г., Громадянська та історична освітня галузь у змісті початкової освіти: дидактико-методичний аспект: навч.-метод. посібник/ М.Г. Іванчук, Т.Г. Цуркан. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2019. – 376 с.
6. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти; За ред. Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук; Упоряд. Г.М.Перевознікова. – К.: Логос, 2004. – 220 с.
7. Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства: навч. метод, посіб. / [укладачі О.О.Ліннік, Н.І.Черв'якова]. - Луганськ: Альма-матер, 2006. - 85 с.
8. Крамаренко А. М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство» : навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2015. 394 с.
9. Ліннік О.О. Творче проєкування в організації життєдіяльності шестирічок: навч.-метод, посіб. / О.О.Ліннік. - Луганськ: Альма-матер, 2005. - 178 с.
10. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник / М.В.Михайліченко, Я.М. Рудик. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
11. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Посібник для студентів пед. університетів. - К.: Курс, 2002. - 895 с.
12. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / [О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська; заг. ред. О.М.Пехоти]. - К.: А.С.К., 2003. - 255 с.
13. Пехота О.М. освітні технології: навчально-методичний посібник /За ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с
14. Пинзеник М. Методика викладання дисциплін природознавчого циклу : навчально-методичний посібник / О. М. Пинзеник ; Міністерство

освіти і науки України, Мукачівський державний університет. - Київ: Кондор, 2018. - 118 с.

15. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання [О.Пометун, Л.Пироженко. - К.: А.С.К., 2003. - 192 с.
16. Програма обласного науково-методичного дослідження «Запровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний процес» // Управління освітою. – 2004. – № 17. – С.23-28.
17. Сходінками творчості. Методика ТРВЗ в початковій школі / Автори – упорядники: Телячук В.П., Леміна О.В. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 112с.

«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Освітня галузь «Технології» та «Мистецтво» в системі початкового навчання. Аналіз розділу чинної програми та підручників, які реалізують зміст освітніх галузей «Технології» та «Мистецтво» в початковій школі: характеристика освітніх галузей «Технології» та «Мистецтво» в початковій школі; специфіка технологічного та мистецтвознавчого змісту в програмах; зміст та завдання освітніх галузей; змістові лінії освітніх галузей; аналіз підручників, що реалізують предмет «Трудове навчання» та «Мистецтво». Міжпредметні та внутріпредметні зв'язки при викладанні трудового навчання та образотворчого мистецтва в початковій школі.

Мета та завдання освітніх галузей «Технології» та «Мистецтво в початковій школі» Формування ключових компетентностей молодших школярів. Структура навчальної програми початкового курсу образотворчого мистецтва та трудового навчання. Характеристика змісту навчання. Інноваційні підходи до викладання уроків образотворчого мистецтва та трудового навчання. Реалізація принципів навчання на уроках образотворчого мистецтва та трудового навчання. Аналіз орієнтовного календарного планування уроків образотворчого мистецтва та трудового навчання, згідно нової програми.

Методи, форми та види занять для організації навчального процесу з методики викладання образотворчого мистецтва та трудового навчання. Педагогічні умови опанування образотворчим мистецтвом молодшими школярами в сучасній початковій школі. Етапи (стадії) образотворчості. Програмно-методичне забезпечення – педагогічна умова здійснення художньої освіти та естетичного виховання дітей молодшою шкільного віку. Способи активізації технологічності та образотворчості в 1-4-х класах.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з трудового навчання та образотворчого мистецтва на засадах компетентнісного підходу. Особливості обліку навчальних досягнень учнів у поточному контролі. Вимоги до оцінювання знань учнів з образотворчого мистецтва та трудового навчання в сучасній початковій школі

Особливості педагогічних технологій та їх реалізація в освітніх галузях «Технології» та «Мистецтво» в початковій школі. Сутність та зміст предметно-інтегративного підходу до технологічної та мистецької освіти. Специфіка художньо-педагогічних технологій на уроках мистецтва та трудового навчання в сучасній початковій школі.

Сутність поняття техніка в образотворчій діяльності. Традиційні техніки малювання як засіб навчання образотворчого мистецтва в сучасній початковій школі. Класифікація традиційних художніх технік образотворчого мистецтва. Особливості використання нетрадиційних технік малювання на уроках образотворчого мистецтва за новою програмою. Класифікація нетрадиційних матеріалів для організації та проведення занять з образотворчого мистецтва та трудового навчання.

Особливості вивчення нетрадиційних технік малювання в 1 класі: Кляксографія; Техніка набризку; Малювання долонькою, пальчиками та кулачком; Монотипія. Специфіка вивчення нетрадиційних технік малювання в 2 класі за новою програмою: Плямографія; Гратографія; Акватипія; Штампування; Відбитки мильних пазирів Ниткографія. Інноваційні техніки ручної обробки матеріалів на уроках трудового навчання в 1-2 класі.

Методичні підходи до вивчення нетрадиційних технік малювання в 3 класі: акварель «по мокрому», гризайль, монотипія з графічним доопрацюванням, інші графічні, живописні та змішані техніки. Специфіка вивчення нетрадиційних технік малювання в 4 класі за новою програмою: Петриківський розпис; Естамп; Колаж. Особливості вивчення інноваційних технік ручної обробки матеріалів в 3-4 класі на уроках трудового навчання.

Література:

1. Веремійчик І. М. Творчість на кінчиках пальців. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2002. 108 с.
2. Веремійчик І. Тестові завдання для перевірки навчальних досягнень учнів з трудового навчання. Початкова школа. – 2011. – № 4. – С. 30 – 33.
3. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль: ОСО Мальва, 2004. 276 с.
4. Гордійчук О. Є. Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою викладання : навч. посіб. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2012.– 208 с.
5. Дробчак Я. Оптимальний вибір методів на уроках трудового навчання в початковій школі. Початкова школа. 2010. № 3. С. 38-42.
6. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні : навч.-метод. посібник. [Гетта В. Г., Гуревич Р. С., Коберник О. М. та ін.]. За заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. Умань : СПД Жовтий, 2008. 212 с.
7. Коберник О. М., Ящук С. М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання: навчально-методичний посібник. Умань, 2001. 82 с.

8. Коберник О. Сучасні проблеми впровадження проектної технології на уроках трудового навчання Трудова підготовка в закладах освіти. 2011. № 3. С. 3-6.
9. Коберник О., Сидоренко В. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України (Проект). Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. № 6. С. 3-11.
10. Коновець С. Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва: монографія. Рівне: Волинські обереги, 2009. – 384 с.
11. Коновець С.В. Використання креативних освітніх технологій в особистісному розвитку учнівської молоді. Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень та перспективи. Зб. наук. праць. – Київ, 2003. – С.459-464.
12. Коновець С.В. Від арт-терапії до креативних освітніх технологій. Педагогічна освіта і освіта дорослих: європейський вимір: зб. наук. пр. (за ред. І.А.Зязюна, Н.Г.Ничкало). – К., 2008. – С.463-475.
13. Коновець С.В. Освітньо-виховні функції образотворчого мистецтва. Реклама і дизайн в умовах глобалізації вищої освіти та інформаційної інтеграції. Зб. наук. праць. Вип..3. Київ, 2005. С.135-138.
14. Мафтин Лариса, Предик Аліна, Шевчук Кристина (2019) Педагогічний потенціал українських народних паремій. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – № 10 (94). – 385с. – С.160-176.
15. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід. Навчальний посібник. За заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань: СПД Жовтий, 2008. 216 с.
16. Огієнко Д.П. Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології»: Лекційний курс. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2014. – 116 с.
17. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
18. Печерська Е.П. Уроки музики у початкових класах: навч. посібник. – Київ: Либідь, 2001. – 272 с.
19. Предик А. А. Формирование готовности учителя начальных классов к содержанию оцениванию учебной деятельности младших школьников / Материалы Международной научно-практической конференции «Современные тенденции и новые возможности профессионального роста педагога» (Шымкент, 2020). – Уфа: БГПУ им. М. Акмуллы, 2020. С.30-35.
20. Предик А. Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах нової української школи / Збірник наукових статей «Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти» : у 3- х

- частинах / За заг. ред. О.В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. – Суми, 2020. Ч. 2. – 200с. С. 71.
21. Предик А., Григорчук А. Інноваційні методи і засоби естетичного виховання // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: збірник наукових статей у 2 томах / За заг.ред.О.В.Гузенко. - Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. –Т.2. –304с.
  22. Предик А., Кавулич І. Особливості поліхудожнього виховання молодших школярів в початковій школі /Аліна Предик, Іванна Кавулич // Збірник наукових статей у двох частинах. Том 1. «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка»: у 2-х томах / за заг.ред.О.В.Зосименко. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. – Т.1. – 346с. – С. 51-55.
  23. Предик А.А., Руснак І.С. Генеза оцінювання в початковій школі України: теоретико-методологічний аспект: навч. посіб. / А.А. Предик, І.С. Руснак. – 3-тє вид. доповнене. – Чернівці-Вижниця: Черемош, 2015.
  24. Предик А.А. Формування готовності вчителя початкових класів до змістового оцінювання навчальної діяльності молодших школярів // Розвиток системи неперервної освіти в контексті суспільних трансформацій ХХІ століття: колект. монографія / за ред. Іванчук М.Г. // Авт. кол.: М.Г. Іванчук, Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Прокоп І.С. та ін. – Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, 2016. – 400 с. – С. 207- 216.2015. – 315с.
  25. Предик А.А. Психолого-педагогічна наука про сутність і функції оцінювання // Розвиток системи неперервної освіти в контексті суспільних трансформацій ХХІ століття: колект. монографія / за ред. Іванчук М.Г. // Авт. кол.: М.Г. Іванчук, Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Прокоп І.С. та ін. – Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, 2016. – 400 с. – С. 292-310.
  26. Предик, А.А., Шевчук, К.Д., Фалинська, З.З., Лоїк, Х.Б., Дзюба, П.М. Psychological and Pedagogical Aspects of the Development of Integrative Readiness of Future Specialists for Professional Activity. Journal of Education and e-Learning Research. Психолого-педагогічні аспекти розвитку інтегративної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Журнал досліджень освіти та електронного навчання, 2020, №7(3), С. 263-269. <http://asianonlinejournals.com/index.php/JEELR/article/view/1955>
  27. Психофізіологічні основи трудового навчання – важливий компонент професійної підготовки вчителя. Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. № 3. С. 25-28.
  28. Сучасні підходи до уроку образотворчого мистецтва [Текст] : [навч.-метод. посіб. для вчителів образотвор. мистецтва] / [Т. М. Артюшенко та ін.; за заг. ред. Л. В. Серих]. – 2-ге вид. – Суми : НІКО, 2015. – 110 с.
  29. Тименко В. П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості. К. : Педагогічна думка, 2010. 380 с.

30. Шестобуз О.С. Образотворче мистецтво з методикою викладання в початкових класах [Текст] : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. - 140 с.

«ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

Поняття освітньої політики. Основні характеристики освітньої політики. Різниця між політикою, управлінням та адмініструванням. Пріоритети освітньої політики. Етичні напрямки освітньої політики.

Визначення аналізу освітньої політики. Процес творення освітньої політики. Цикл освітньої політики. Компоненти освітньої політики. Рівні освітньої політики. Контекст освітньої політики. Впровадження освітньої політики. Економічні індикатори. Соціальні індикатори. Міжнародні джерела економічних та соціальних індикаторів. Освітні індикатори. Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО) ЮНЕСКО. Освітня статистика. Критерії. Міжнародні джерела освітньої статистики

Освітні зміни. Уроки нової парадигми змін. Стадії змін. Різниця між змінами, реформами та інноваціями. сторичні періоди освітніх реформ. Системні зміни. Основні стратегії реформ. Основні моделі реформ. Стратегії подолання конфліктів під час реформування освіти. Парадокси освітніх реформ.

"Гравці", які формують освітню політику на міжнародному рівні. Зусилля, спрямовані на підвищення ефективності допомоги у розвитку. Цілі тисячоліття. Розробка документів стратегії зниження бідності. Нові форми надання зовнішньої допомоги. Поняття глобалізації. Глобалізація в економіці. Вплив глобалізації на освітні реформи. Реформи, спричинені конкуренцією. Реформи, спричинені фінансуванням. Реформи, спрямовані на рівність. Глобалізація в освіті: "добре" чи "погано"? Стенфордська група. Гумбольдська група.

Проблема якості освіти. Зближення в міжнародному масштабі. Європейські індикатори. Європейські еталони. Чотири основних типи оцінювання системи освіти. Міжнародні порівняльні дослідження як інструмент моніторингу якості освіти. Особливості освітніх реформ в Центральній та Східній Європі. Децентралізація освіти. Гендерні дослідження в освіті. Зв'язок з ринком праці. Завдання: зробити освіту більш дієвою та ефективною. Останні тенденції освітньої політики Європейського Союзу.

Література:

1. Державна політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні: Навч.посіб./кол.авт.; За заг.ред.В.А.Ребкала, В.В.Тертички. - К.:Вид-во УАДУ, 2000. - 232 с.
2. Журавський В. С. Державна освітня політика: поняття, системність, політичні аспекти// Правова держава: Щорічник наукових праць

- Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Вип. 14. К., 2013. – С. 20 – 30.
3. Журавський В. С. Філософія політики: Короткий енциклопедичний словник// Національна академія наук України, кадемія педагогічних наук України, Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – К.: Знання України, 2018. С. 607 – 609.
  4. Модернізація освіти в Україні. аналітичний огляд результатів всеукраїнського опитування керівників загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: "К.І.С.", 2017. - 32с.
  5. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні. Рекомендації з освітньої політики/ Під заг.ред. О.І.Локшиної- К.: "К.І.С.", 2014. - 160с.
  6. Нікітін В.А. Ідея освіти чи зміст освітньої політики. – К.: Оптіма, 2014. – 205с.
  7. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації. налітичне дослідження: (Проект ПР ООН, МФ"Відродження") / за ред. П.Згаги. - Полтава- Київ: ПОІППО, 2003. – 102 с.
  8. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики.- К.: "К.І.С.", 2003. -296 с.
  9. Тараненко І.Г. Європейська освіта в Україні // Освіта України №55, 12 липня 2012 р.
  10. Томас Б.Тімар, Дейвід Л.Кірн. Як домогтися досконалості в освіті. Переклад з англ. нжели Кам`янець. – Львів: Літопис, 2004. – 176с.
  11. Фрейре, Пауло. Педагогіка свободи: етика, демократія і громадянська мужність/ Пер. з англ. О. Дем`янчука. – К.: Вид.дім“КМ кадемія”, 2014. - 124с.
  12. Сайт ПРООН в Україні <http://www.un.kiev.ua/ua>
  13. United Nation Statistics Division - Millennium Indicators
  14. http://millenniumindicators.un.org/unsd/mi/mi_goals.asp
  15. IEA Third International Mathematics and Science Study (TIMSS 1994-95). General Report. www.oecd.org
  16. Knowledge and Skills for Life. First Results from PISA 2000. Executive Summary. OECD, 2001. - www.pisa.oecd.org
  17. World Development Indicators and Global Development Finance http://www.worldbank.org/data/online_databases/online_databases.html<http://publications.worldbank.org/WDI/indicators>
  18. External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users, 2003 <http://www.imf.org/np/sta/ed/guide.htm>
  - 19.8. Debt Relief under the Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) Initiative A Factsheet <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/hipc.htm>
  - 20.9. The IMF's Poverty Reduction and Growth Facility (PRGF) A Factsheet
  21. <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/prgf.htm>
  - 22.10. OECD Main Economic Indicators
  23. http://www.oecd.org/document/48/0,2340,en_2649_201185_1912816_1_1_1_1

- [.00.html](#)
- 24.11. Living Standards Measurement Study (LSMS)
<http://www.worldbank.org/lsmis/>
- 25.13. Global Poverty Monitoring <http://www.worldbank.org/research/povmonitor/>
- 26.12. World Bank Data on Poverty
<http://www.worldbank.org/poverty/data/index.htm>
27. Human Development Indicators 2003
http://www.undp.org/hdr2003/indicator/index_indicators.html
28. UNICEF, 2002. Poverty in the Transition: Social Expenditures and the Working-Age Poor <http://www.unicef-icdc.org/cgi-bin/unicef/main.sql?menu=/publications/menu.html&testo=Lunga.sql?ProductID=35>
29. UNICEF, 2003. Regional Monitoring Report <http://www.unicef-icdc.org/publications/pdf/monitor03/monitor2003.pdf>
30. OECD, 2002. Purchasing power parities - measurement and uses
31. <http://www.oecd.org/dataoecd/32/34/2078177.pdf>
32. Educational Attainment and Enrollment around the World
33. <http://www.worldbank.org/research/projects/edattain/edattain.htm>
34. The Global Education Database (GED) <http://quesdb.cdie.org/ged/index.html>

«ЦИФРОВА ТА МЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»

Поняття цифрової та медійної грамотності особистості. Поняття «інформація», «інформаційна діяльність» та охарактеризуйте інформатику як науку про інформацію. Види та властивості інформації. Суть інформатизації суспільства як закономірності прогресу суспільства. Поняття «інформатизація освіти». Інформаційні технології, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх складові. Особливості освітньої та професійної педагогічної діяльності, види та функції педагогічної діяльності.

Суть, завдання, принципи, основні напрями медіаосвіти. Цифрова та медійна грамотність особистості як результат медіаосвіти Історичні аспекти виникнення цифрової та медійної грамотності особистості в контексті медіаосвіти. Суть цифрової та медійної компетентностей учителя початкової школи.

Поняття комп'ютерних технологій навчання. Переваги та недоліки використання комп'ютерних технологій у навчанні. Поняття, ознаки та основні характеристики персонального комп'ютера. Дидактичні можливості персонального комп'ютера як нового засобу навчання. Програмне забезпечення персонального комп'ютера. Процесор і материнська плата як основні компоненти персонального комп'ютера. Оперативна, постійна та зовнішня пам'ять персонального комп'ютера. Периферійні пристрої введення інформації персонального комп'ютера. Периферійні пристрої виведення

інформації персонального комп'ютера. Поняття мультимедійних технологій у навчальному процесі. Сучасні мультимедійні пристрої відображення інформації. Особливості застосування навчальних мультимедійних презентацій. Специфіка використання інтерактивних (мультимедійних) дошок. Етапи підготовчої роботи вчителя до використання персонального комп'ютера в навчальних закладах. Правила техніки безпеки при роботі з персональним комп'ютером. Основні напрями впровадження персональних комп'ютерів у навчальний процес. Загальні вимоги до навчальних комп'ютерних програм. Ефективні комп'ютерні ігри, які доцільно застосовувати у навчанні молодших школярів. Специфіка використання комп'ютерних ігор у навчанні. Види комп'ютерних ігор та їх вплив на дітей.

Поняття мережевих інформаційних технологій. Назвіть особливості використання мережі «Internet». Основні програми-комунікатори мережі Інтернет і дайте визначення поняттям «вебінар», «форум», «чат». Зміст навчального матеріалу предметів початкової школи з використанням цифрових і медійних технологій.

Література:

1. Баришполець О.Т., Найдьонова Л.А., Мироненко Г.В. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. посібник. К.: Міленіум, 2018. 440 с.
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). За ред. Л.А.Найдьонової, М.М.Слюсаревського. К., 2016. 16 с.
3. Ліпостанський В.В., Даниленко В.І. Навчальна програма «Медіаграмотність у запитаннях та відповідях». «Сходинки до медіаграмотності». К., 2014.
4. Медіаграмотність у початковій школі: посібник для вчителя. За ред. О.В. Волошенюк, В.Ф. Іванова. К.: Центр вільної преси, 2018. 234 с.
5. Медіаграмотність: Підручник. За В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. К.: Центр вільної преси, 2017. 319 с.
6. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя. За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. К.: Центр вільної преси, 2016. 201с.
7. Морзе Н.В., Вембер В.П., Саражинська Н.А. Сходинки до інформатики: інтегрований курс з розвитку алгоритмічного, логічного та критичного мислення молодших школярів. 2-4 кл. К.: Школяр, 2014.
8. Саражинська Н.А., Пушкарьова Т.О., Гущина Н.І. Інформаційна культура. Програма курсу початкової загальної освіти (Освітня галузь «Технології»). 1-3 кл. К.: Росток А.В.Т., 2014. 12.
9. Старагіна І., Волошенюк О. Дидактичні основи формування медіаграмотності в учнів початкової школи: навч.-метод. посібник. К.: Соняшник, 2020.160 с.

10. Череповська Н. Візуальна медіакультура: розвиток критичного мислення та творчого сприймання: метод. рекомендації. К.: Міленіум, 2014. 116 с.

11. Шестобуз О. С. Сучасні інформаційні технології: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 212 с.

«МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Наука як сфера людської діяльності. Поняття про науку та наукознавство. Наукова комунікація. Наукова школа. Специфіка науково-дослідницької діяльності у ЗВО.

Психологія і технологія наукової творчості. Організація творчої діяльності. Робочий день науковця. Робоче місце науковця. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності. Ділове спілкування, листування, розмова по телефону. Особистий архів (бібліотека) здобувача.

Методологія та методи наукових досліджень. Методологія дослідження. Види методології: фундаментальна або філософська методологія, загальнонаукова методологія, часткова (конкретно наукова) методологія. Методи і техніка дослідження. Використання методів наукового пізнання: методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень; методи теоретичних досліджень. Застосування логічних законів і правил у наукових дослідженнях.

Система роботи студента-магістранта над науковим дослідженням у галузі педагогіки. Робота над підготовкою публікацій, рефератів і доповідей: наукова публікація: поняття, функції, основні види; мінімальна кількість та обсяг публікацій здобувача; наукова монографія; основні вимоги до наукових статей; особливості підготовки тез наукової конференції; методика підготовки та оформлення публікації; техніка написання тексту. Основні вимоги до підготовки повідомлень про результати наукових досліджень.

Організація і проведення педагогічних досліджень. Етапи педагогічного дослідження. Розробка програми дослідження. Характеристика окремих видів дослідження. Формування вибіркової сукупності. Підготовка даних до обробки. Методика обробки отриманої інформації. Аналіз та інтерпретація одержаних даних. Форма звітності про педагогічне дослідження.

Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження студентів у ЗВО. Магістерська робота: загальна характеристика. Послідовність виконання магістерської роботи. Підготовчий етап роботи над магістерською роботою. Робота над текстом магістерської роботи. Заклучний етап роботи над магістерським дослідженням.

Вимоги до змісту і структури магістерської роботи. Загальні вимоги до магістерської роботи. Структура магістерської роботи. Зміст наукового дослідження. Вступ, його побудова: актуальність дослідження; мета і завдання дослідження; об'єкт і предмет дослідження; наукова новизна

одержаних результатів; практичне значення отриманих результатів; апробація результатів дослідження. Основна частина магістерської роботи. Висновки. Список використаних джерел. Додатки.

Оформлення магістерської роботи. Мова і стиль магістерської роботи. Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи. Нумерування сторінок. Подання текстового матеріалу. Посилання на джерела. Ілюстрації. Таблиці. Формули. Складання списку використаних джерел. Оформлення додатків магістерської роботи.

Порядок захисту магістерської роботи. Підготовка до захисту магістерської роботи. Підготовка виступу. Виготовлення наочності за результатами дослідження. Рецензування магістерської роботи. Процедура прилюдного захисту магістерської роботи.

Література:

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278с.
2. Данильян О.Г., Дзьобан О.П. Методологія наукових досліджень. – К. – 2018. – 368с.
3. Кислий В.М. Організація наукових досліджень – Українська книга, 2018 – 224с.
4. Колесников В.М. Основи наукових досліджень. П. -2019. -144с.
5. Ладанюк А.П., Власенко Л.О. Методологія наукових досліджень / навчальний посібник. – Ліра К, 2018 – 352с.
6. Науково-дослідна робота студентів і методологія педагогічних досліджень: Навчальний посібник / Укл.: Т.Д. Федірчик, А.а. Предик – Чернівці: Рута, 2004. – 72с.
7. Організація та методика проведення науково-педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Колектив авторів: М.І. Соловей, Є.С. Спіцин, К.К.Потапенко, З.М. Шалік. – К.: Ленвіт, 2004. – 143с.
8. Федірчик Т.Д., Предик А.А. Модульна технологія вивчення курсу «Основи науково-педагогічних досліджень». Частина 1. (Лекційний курс) / Т.Д.Федірчик, А.А. Предик. - Чернівці: Букрек, 2011. -152с.
9. Федірчик Т.Д., Предик А.А. Модульна технологія вивчення курсу «Основи науково-педагогічних досліджень». Частина 2. (Семінарські заняття) / Т.Д.Федірчик, А.А. Предик. - Чернівці: Букрек, 2011. - 104с.
- 10.Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. посібник для вищих навч. закладів / Г.С. Цехмістрові. К.: Слово, 2003. – 240с.

«ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ»

Сутність та особливості психології професійної діяльності вчителя початкових класів. Психологічна структура педагогічної діяльності.

Психологічна компетентність і психологічна культура учителя. Психологічний супровід діяльності вчителя початкових класів Психологічна характеристика професійних та особистісних якостей вчителя. Психологічні особливості професійної придатності та готовності до педагогічної діяльності. Проблеми адаптації молодого вчителя до педагогічної діяльності. Психологічні засади партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу. Професійна рефлексія та саморефлексія у професійній педагогічній діяльності. Конфлікт у професійній педагогічній діяльності та шляхи запобігання їх виникнення. Внутріособистісні конфлікти педагога і їх прояв у професійній діяльності. Професійна деформація педагога, проблеми професійних деструкцій. Розвиток успішної «Я-концепції» учителя у педагогічній діяльності.

Література:

1. Ivanchuk M., Kostashchuk O. (2020). Professional Honor in the Pedagogical Activity of the Future Teacher. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. Romanian Journal for Multidimensional Education, Vol. XII, Number: 1, 2020. P. 291-310. DOI:http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2368/1/Analysis_of_the_dynamics.pdf
2. Trofimenko, V., Oksana, R., Olena, A., **Ivanchuk, M.**, Bohdanyuk, A., Zoriy, Y., Moseichuk, Y., Koshura, A., Yarmak, O., Galan, Y. Analysis of the dynamics of physical development and functional state of 9-12-year-old schoolchildren playing volleyball. Journal of Physical Education and Sport (JPES), 2019, Vol.19 (Issue 1), Art 107, 748-755.
3. Бандурка О.М. Основи психології і педагогіки [Текст] : підручник для вищ. навч. закл. МВС України / О.М.Бандурка, В.О.Тюріна, О.І.Федоренко ; МВС України, Нац. ун-т внутр. справ. - Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003.- 335 с.
4. Бондарчук О. І. Психологічні умови забезпечення особистісного розвитку персоналу освітніх організацій в умовах змін: тренінгова сесія / О. І. Бондарчук // Технологія підготовки персоналу освітніх організацій до роботи в умовах соціально-економічних змін: навч-метод. посіб. ; за ред. Л. М. Карамушки. — Біла Церква : КОППОК, 2008. — С. 85–88.
5. Будник О. Б. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика : моногр. / О. Б. Будник. – Дніпропетровськ : ФО-П Середняк Т. К., 2014. – 484 с.
6. Гуменюк О.Є. Психологія інноваційної освіти: теоретико-методологічний аспект [Текст] : монографія / О.Є.Гуменюк ; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : Екон. думка, 2007. - 385 с. : ілюстр., табл. - Бібліогр.: с. 327-354.
7. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх закладах : монографія / Л. І. Даниленко — Київ : Міленіум, 2004. — 358 с.

8. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : моногр. / І. А. Зязюн. – К. ; Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 608 с.
9. Іванчук М.Г. Пірен М.І., Петроє О.М., Роль освіти як чинника мотивації громадян на єдність, толерантність і мир в управлінській культурі проблемного світу. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія «Державне управління». 2020. № 4 (99). С.21-27.
10. Іванчук М. Г., Цуркан Т.Г. Зарубіжний досвід впровадження освітніх програм для батьків / М. Г. Іванчук, Т. Г. Цуркан // Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe. – 2017. – № 7 (23). – С. 60–68.
11. Іванчук М. Г., Цуркан Т.Г. Психологія професійної діяльності вчителя початкових класів: інформаційне навчально-методичне забезпечення вивчення курсу / М.Г. Іванчук, Т.Г.Цуркан – Чернівці: Чернівець.нац. ун-т. ім. Ю.Федьковича, 2021. – 63 с.
12. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 рр. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.irf.ua/knowledgebase/news/koncepciya_rozvytku_osvity_na_period_20152025rr/
13. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – К. : Рад. шк., 1989. – 608 с.
14. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія : Навч. посібн. / Т.М.Лисянська- 2-ге вид., випр. і доп. - К.:Каравела, 2012.-264 с.
15. Ничкало Н. Г. Стандарти професійної освіти: проблеми методології і творчих пошуків / Н. Г. Ничкало // Професійна освіта: педагогіка і психологія – К. : ВІПОЛ, 2000. – 486 с.
16. Пріма Р. М. Формування професійної мобільності майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика : [моногр.] / Р. М. Пріма. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2009. – 367 с.
17. Психологія : підручник / С. Д. Максименко [та ін.]; ред. І. Ф. Прокопенко; худож. Ю. Ю. Романіка. — Харків : Фоліо, 2012. — 863 с
18. Психолого-педагогічні основи навчання : навч. посіб. для викладачів психології і педагогіки, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів та курсантів військових училищ / О. В. Скрипченко, О. С. Падалка, Л. О. Скрипченко ; Міністерство освіти і науки України; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. – К. : Укр. центр духовної культури, 2005. – 712 с.
19. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. В. А. Семиченко. — Київ : Вища шк., 2004. — 335 с.
20. Ставицька С. Соціальна психологія: Практикум. / С. О. Ставицька, В. В. Волошина.// Навчальний посібник.. К.: Каравела, 2015. – 320 с.
21. Хмель Н. М. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до роботи в умовах соціально-економічних змін : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.10 / Н. М. Хмель ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. — Київ : [б. в.], 2011. — 368 с.

22. Хомич Л. О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Л. О. Хомич. – К., 1998. – 443 с.
23. Цуркан Т.Г., (2020). Інноваційна культура вчителя нової української школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 68, 1, 128-132. http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/68/part_1/28.pdf
24. Цуркан, Т. (2020). Педагогічна культура батьків (Відкриті батьківські студії:) навчально-методичний посібник / Таїсія Цуркан. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 190 с.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Комплексний кваліфікаційний іспит

Комплексний кваліфікаційний іспит проводиться в тестовій формі. Бланк тестових завдань містить 50 тестів трьох рівнів складності (25/15/10 завдань відповідно). До кожного завдання пропонується 4 варіанти відповідей, з яких лише один правильний.

Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 1 бал. Завдання вважається виконаним правильно, якщо вибраний правильний варіант відповіді.

Завдання вважається виконаним неправильно, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний; в) відповідь не позначено взагалі.

Кількість балів, набраних за правильні відповіді, вираховується за формулою: *отриманий бал * на коефіцієнт 2,0*.

Максимальна кількість балів за результатами тестових завдань на комплексному екзамені – 100 балів.

Знання студентів оцінюються за загальними критеріями оцінювання тестових завдань:

– ***90-100 балів(високий рівень)*** (більше 90% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді майже на всі тестові завдання, характеризує глибокі знання змісту предмета: уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне; відзначається системністю, послідовністю, логічністю знань, якісно сформованими практичними вміннями та навичками, програмовий матеріал засвоєний на високому рівні;

– ***75-89 балів(достатній рівень)*** (76-90% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді на більшість тестових завдань, характеризує повні знання змісту предмета: вільне володіння практичними навичками; аргументоване знання матеріалу, але допускаються незначні неточності у розкритті змісту окремих тем програми;

– **50-74 балів(середній рівень)** (60-75% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді на більшість питань (як правило першого рівня складності); характеризує поверхнєве оволодіння матеріалом окремих питань навчальних курсів, абітурієнт плутає поняття, невпевнений у правильності відповіді, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє встановлювати взаємозв'язок теорії з практикою.

– **менше 50 балів (низький рівень)** (менше 50% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді лише на окремі питання програми; що характеризує поверхове оволодіння теоретичними знаннями, науковими фактами, визначеннями; відсутня здатність аналізувати; не вміє оцінювати психолого-педагогічні факти та явища, встановлювати взаємозв'язок теорії з практикою.

Кваліфікаційний іспит проводиться за екзаменаційними білетами, кожний з яких містить 4 запитання, що охоплюють актуальні питання у навчанні молодших школярів в умовах реалізації Концепції НУШ. Питання білету мають комплексний характер: спрямовані на розкриття теоретичного змісту та передбачають здійснення аналітико-проектувальної діяльності.

Усні відповіді студентів на питання екзаменаційного білету повинні чітко засвідчити їхнє знання та розуміння важливих завдань сучасних методик та технологій навчання в початковій школі. Відповідь студентів на кваліфікаційному іспиті виявляє рівень теоретичної та практичної підготовки випускника, розуміння ним завдань удосконалення системи педагогічної освіти, наявність високого професійно-педагогічного потенціалу особистості, розуміння свого призначення в суспільстві, поєднання фундаментальних знань з професійними вміннями і навичками, загальну культуру, виразність та культуру володіння державною мовою.

Основними критеріями оцінювання відповіді студента на комплексному кваліфікаційному іспиті є такі:

- повнота висвітлення змісту питання;
- логіка побудови відповіді;
- зв'язок теоретичного матеріалу з практичною діяльністю вчителя початкової школи;
- знання сучасних інноваційних підходів до навчання молодших школярів;
- культура усного мовлення, володіння державною мовою.

Відповідь студентів на кожне питання екзаменаційного білету оцінюється у 25 балів, загальна максимальна кількість балів на всі питання білету – 100 балів.

Критерії оцінювання відповіді

на питання теоретичного та аналітико-проектувального характеру

Оцінка «відмінно» –**22-25 балів** – виставляється, якщо студент точно і повно відповів на запитання білета, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами додаткові запитання, вільно володіє науковою термінологією, наводить приклади, демонструє бачення практичного

застосування вивченого матеріалу в педагогічній діяльності з молодшими школярами.

Оцінка «добре» – **18-21 балів** – ставиться у випадку, коли при відповіді студент допустив деякі неточності чи залишилась нерозкритою частина білета (до 15%) за умови, що принципові моменти запитань були розкриті правильно, незначні помилки усуваються самим студентом, коли на помилки вказує екзаменатор. Студент наводить приклади з власної практики, частково демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу в педагогічній діяльності з молодшими школярами.

Оцінка «задовільно» –**12-17 балів** – виставляється за наявності у відповіді декількох суттєвих неточностей, нечіткість відповіді, коли 30-50% змісту білета залишається нерозкритою, допущені помилки і порушена логіка викладу, що вплинуло на результат та правильність висновків. Відповідь не аргументована прикладами, посиланнями на нормативно-правову базу та літературні джерела. Студент відчуває труднощі при встановленні зв'язку між питаннями білету та його практичним виконанням. На додаткові запитання екзаменатора відповідає теж в межах 45-50%.

Оцінка «незадовільно» – **менше 12 балів** – виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал у межах програм навчальних дисциплін (менше 50%), не дає конкретної відповіді на питання білету, не наводить прикладів, не ознайомлений з методичною і навчальною літературою з дисципліни, не здатний висвітлити поставлене питання. На додаткові та навідні запитання екзаменатора студент часто не знає правильної відповіді. Не володіє базовими категоріями та основними теоретичними поняттями з фахових дисциплін.

Загальна оцінка як результат складання іспиту загалом становить 100 балів, що визначається за шкалою ECTS і переводиться у національну шкалу оцінювання.

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	80 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	70 – 79 (добре)	
D	60 – 69 (задовільно)	3 (задовільно)
E	50 – 59 (достатньо)	

FX	35 – 49 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)	

Захист кваліфікаційної роботи

Порядок допуску до захисту

До захисту в ЕК допускаються кваліфікаційні роботи, теми яких затверджені засіданням кафедри, а структура, зміст та якість викладення матеріалу та оформлення відповідають вимогам методичних рекомендацій кафедри, що підтверджено підписами наукового керівника та відповідним протоколом *Unichesk* щодо проходження перевірки роботи на плагіат.

Негативна рецензія або відгук наукового керівника не є підставою для недопущення студента до захисту кваліфікаційної роботи.

Допуск до захисту кваліфікаційної роботи у ЕК здійснюється завідувачем кафедри, який приймає позитивне рішення на підставі викладеного вище або підсумків попереднього захисту кваліфікаційної роботи на кафедрі, що має бути оформлено відповідним протоколом засідання кафедри. Допуск підтверджується візою завідувача кафедри на титульному аркуші кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота, результати перевірки якої в системі *Unichesk* перевищують визначені ЧНУ показники згідно «*Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у ЧНУ імені Юрія Федьковича*» https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view, в якій виявлені принципові недоліки у прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках та висновках, суттєві відхилення від вимог стандартів, до захисту в ЕК не допускаються. Рішення про це приймається на засіданні кафедри, витяг з протоколу якого подаються декану факультету для підготовки матеріалів до наказу ректора про відрахування студента.

Кваліфікаційна робота, допущена до захисту в ЕК, направляється завідувачем кафедри на рецензування.

Захист робіт публічний. До аудиторії, де проводитиметься захист, допускаються: керівник роботи, професорсько-викладацький склад кафедри, рецензент та студенти.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинен перевищувати 30 хвилин, причому, для розкриття змісту дипломної роботи випускнику надається до 12-15 хвилин.

Захист кваліфікаційної роботи рекомендується здійснювати на засіданні ЕК у такому порядку:

– оголошення секретарем ЕК прізвища, імені та по батькові випускника, теми його кваліфікаційної роботи, а також зведених відомостей щодо

підсумків виконання ним навчального плану і отримання оцінок з усіх видів навчальної роботи – до 1 хвилини;

– особиста доповідь випускника змісту кваліфікаційної роботи, включаючи суть проблеми, поставлені завдання, прийняті наукові рішення, отримані результати та їх впровадження – до 12-15 хвилин; при цьому випускник повинен супроводжувати свою доповідь ілюстративним матеріалом: кресленнями, графіками, таблицями, слайдами тощо, в тому числі, з використанням мультимедійних засобів;

– відповіді випускника на запитання членів ЕК – до 12-15 хвилин;

– оголошення секретарем ЕК відгуку керівника із стислою характеристикою діяльності випускника в процесі виконання кваліфікаційної роботи, ступеня самостійності при вирішенні поставлених завдань, його здібностей як майбутнього фахівця, можливості присвоєння кваліфікації тощо – до 1 хвилини;

– оголошення рецензентом або за його відсутності секретарем ЕК рецензії на кваліфікаційну роботу – до 1 хвилини;

– відповіді випускника на зауваження керівника кваліфікаційної роботи та рецензента – до 1 хвилини;

– оголошення голови ЕК про закінчення захисту.

Критерії оцінки кваліфікаційної роботи

Оцінювання результатів атестації здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» у формі виконання та захисту кваліфікаційної роботи, здійснюється в ЕК шляхом рейтингового оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи з використанням підсумкової рейтингової оцінки.

Рейтингова система оцінювання (PCO) результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи доводиться до відома студентів, науково-педагогічних працівників – керівників кваліфікаційних робіт, голови та членів екзаменаційної комісії (ЕК).

Підсумкова рейтингова оцінка результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи в балах визначається як середньоарифметична оцінка з рейтингових оцінок голови та членів ЕК, виходячи із 100-бальної шкали з її наступним переведенням до оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A
80-89	Добре	B

70-79		C
60-69	Задовільно	D
60-59		E
35-49	Незадовільно	FX
1-34		F

Рейтингове оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи здійснюється в балах головою та кожним членом ЕК з урахуванням критеріїв та відповідних кількісних оцінок, наведених у табл. 2. Причому кількісні оцінки в балах за кожним критерієм можуть бути менше мінімальних, наведених в зазначеній таблиці та не більше максимальних.

Таблиця 2

**Оцінювання результатів
виконання та захисту кваліфікаційної роботи**

Критерії оцінювання результатів виконання кваліфікаційної роботи	Мах кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам	10	- відповідає повністю - відповідає неповністю - відповідає недостатньо	10 8 6
2. Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок та запропонованих рішень	20	- достатньо повно та обґрунтовано - недостатньо повно та обґрунтовано - неповно та недостатньо обґрунтовано	20 16 12
3. Практична цінність розробок та запропонованих рішень, їх впровадження у виробництво або навчальний процес	10	- мають практичну цінність, впроваджені у навчальний процес - частково мають практичну цінність - деякі елементи розробок мають практичну цінність, можливо їх впровадження навчальний процес	10 8 6
4. Рівень використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій при розробці та захисті кваліфікаційної роботи	10	- високий рівень - середній рівень - низький рівень	10 8 6
5. Відповідність	10	- достатньо повна, висока	10

кваліфікаційної роботи вимогам нормативних актів України, ДСТУ, якість оформлення матеріалів		якість - недостатньо повна, прийнятна якість - неповна, невисока якість	8 6
6. Змістовність доповіді та відповідей випускника на запитання членів ЕК під час захисту основних положень кваліфікаційної роботи	40	- доповідь та відповіді на запитання повні, послідовні, логічні - доповідь та відповіді на запитання недостатньо повні, логічні та послідовні - непослідовно та нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні відповіді на запитання	40 32 24
Усього	100	-	x

Рейтингові оцінки, визначені за кожним критерієм, заносяться до відповідних робочих таблиць членами ЕК та її головою. При цьому до уваги беруться висновок рецензента та виставлена ним оцінка.

Обговорення результатів виконання та захисту студентами-випускниками кваліфікаційної роботи, визначення рейтингових оцінок та прийняття рішення щодо присвоєння випускнику кваліфікації з видачею диплома встановленого зразка, надання рекомендації щодо вступу до аспірантури тощо здійснюється на закритому засіданні ЕК за встановленою процедурою.

Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення позитивної підсумкової рейтингової оцінки не дозволяється.

Підсумкові рейтингові оцінки результатів виконання та захисту студентами-випускниками кваліфікаційних робіт заносяться до Протоколу засідання екзаменаційної комісії з проведення захисту кваліфікаційних робіт в балах за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та шкалою ECTS, наприклад так: **90/Відм/А, 84/Добре/В, 55/Задов./Е**.

Це служить відображенням основних положень що характеризують повноту підготовки, відповідність роботи вимогам щодо присвоєння відповідної кваліфікації та видачі диплома здобувачу вищої освіти.

У випадку отримання студентом за виконання та захист кваліфікаційної роботи підсумкової рейтингової оцінки «Незадовільно» (за національною шкалою) екзаменаційна комісія визначає можливість повторного подання в подальшому до захисту доопрацьованої кваліфікаційної роботи, або необхідність затвердження нової теми і виконання нової кваліфікаційної роботи.